

Vlaams
Parlement

stuk **31** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 27 september 2010 (2010-2011)

Verklaring van de Vlaamse Regering

betreffende de algemeen maatschappelijke situatie
en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2011

Voorzitter,

Dames en heren,

Vlaanderen heeft alles om een regio te zijn met gelukkige burgers en dynamische ondernemingen. Er is welvaart en er zijn systemen van solidariteit en democratische bestuursvormen. Met onze strategische ligging in Europa trekken we talentvolle mensen en bedrijven aan die bijdragen aan dit geluk.

Maar dat geluk is nog niet overal aanwezig, en dat geluk is zeker precair. Er bestaan geen langetermijncontracten voor dat geluk. Het vergt moed om te kiezen voor de duurzaamste oplossingen, voor oplossingen die de toekomst, welvaart en welzijn van onze regio veilig stellen.

Uit de recente bevindingen van de Vlaamse Regionale Indicatoren blijkt dat Vlamingen over het algemeen tevreden zijn. We halen 7,5 op 10 en staan daarmee op de vierde plaats. Alleen een aantal Scandinavische landen doen het beter.

Ik verwijs ook naar een andere studie, van professor Elchardus, waaruit blijkt dat Vlaanderen voor 62,2 percent gelukkig is. Vlaanderen doet het zelfs beter dan Brussel, met 61 percent, en Wallonië, met 58,7 percent.

De doorsnee Vlaming mag dan zeer tevreden zijn, hij maakt zich ook zorgen. Hij maakt zich zorgen om zijn gezin en zijn job. Jongeren en ondernemers liggen wakker van hun toekomst. Hun bezorgdheid is onze bezorgdheid. Als Vlaamse Regering hebben wij de taak de juiste voorwaarden en het juiste kader voor meer geluk te scheppen.

De crisis heeft de afgelopen twee jaar zware gaten in onze economie en in onze samenleving geslagen. We hebben moeilijke keuzes moeten maken. Ik ben er me zeer goed van bewust dat dit niet altijd populair was. Dat kan ook niet. Ik kan echter wel zeggen dat dit steeds is gebeurd in samenspraak en overleg met alle betrokkenen, met de sociale partners, met het middenveld, met de ambtenaren en ook met het Vlaams Parlement.

Meer doen met minder is de enige weg naar een solide toekomst. De inspanningen van vandaag leveren voor morgen een berekenbaar perspectief op. Keuzes maken, betekent kiezen voor meer groei, voor meer levenskwaliteit en voor meer duurzaamheid.

Vorige week woensdag heeft de Vlaamse Regering voor de aanleg van de cut-and-cover-variant voor de sluiting van de noordzijde van de Antwerpse ring gekozen. De leefbaarheid in Deurne, in Merksem en in Luchtbal zijn elementen die we hebben overwogen alvorens voor deze oplossing te kiezen. Deze oplossing zal tot een verbetering van de verkeersafwikkeling en tot een betere ruimtelijke inpassing van de infrastructuur leiden. Aan de zuidzijde worden de luchthaven en de R11 tussen Wommelgem en de E19 ondertunneld. Hierdoor zal er minder sluipverkeer zijn. Er zal ook minder verkeer zijn op de zuidelijke ring, die geen verbreding nodig heeft. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat de luchthaven van Antwerpen zekerheid krijgt en verder een bijdrage tot de Vlaamse economische ontwikkeling kan bieden.

We kiezen hierbij resoluut voor Vlaanderen als duurzame regio. Het infrastructuurbeleid staat, samen met de verkeersveiligheid en de duurzame mobiliteit, voorop. Concreet betekent dit dat we grote investeringen doen in fietspaden en in het openbaar vervoer. We verwezenlijken missing links en we verbeteren de bereikbaarheid van de poorten van Vlaanderen, ook en zeker langs het water. Op die manier verstevigen we onze concurrentiepositie. Door middel van sensibilisering en opleiding, onder meer met het project 'Slimme Mobiele Scholen', versterken we het duurzame gedachtegoed. Innovatieve

projecten, zoals ‘Wegen in beweging’, moeten de verkeersveiligheid en de schade aan infrastructuur door overbelading helpen oplossen.

Voor 2011 dient de Vlaamse Regering een begroting in evenwicht in. Dat is behoorlijk bestuur voor Vlaanderen. Dat is het bestuur van een goede huisvader en -moeder, die goed het huishoudboekje bijhouden en verantwoordelijk met hun centen handelen. Om die reden moeten de administraties en de begunstigten van subsidies het met minder stellen. De economische vooruitzichten zijn beter. Dat klopt. We verwachten een economische groei van 1,8 percent dit jaar en van 1,7 percent volgend jaar. Waakzaamheid blijft echter geboden.

We moeten ophouden met over onze economie te jammeren. We doen er beter aan alle kansen te zien, te benutten en te creëren. De overheid wil een langetermijnperspectief op meer welvaart, welzijn en geluk bieden. Daarom heeft elke minister voor Vlaanderen in Actie (ViA) vlaggenschipinitiatieven uitgewerkt of op stapel staan. Ze brengen de doelstellingen van het Pact 2020 dichterbij.

Zoals in het Vlaams regeerakkoord is aangekondigd, is een objectief monitorings-instrument uitgewerkt met duidelijke mijlpalen voor de uitvoering van de sleutelprojecten van ViA. Uit de eerste monitoring blijkt ondubbelzinnig dat ruim 95 percent van de initiatieven goed is opgestart en op koers zit. Slechts een handvol projecten ondervindt enige vertraging of kon nog niet worden gelanceerd.

Keuzes maken betekent ook innoveren. We hebben uitstekende onderzoekers en onderzoeksinstellingen, maar als we niet opletten, nemen diverse groeilanden ons in snelheid en halen ze ons in. We moeten onderzoeksresultaten snel omzetten in antwoorden voor de samenleving. We investeren in uitstekende kenniscentra. Ik geef u enkele voorbeelden. Er is het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB), dat onlangs nog werd uitgeroepen tot het beste plantenonderzoekscentrum ter wereld. Ook het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (IMEC) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) zijn stuk voor stuk wereldvermaard. Ze moeten mee helpen die nieuwe industriële dynamiek, dat nieuwe industrieel beleid voor Vlaanderen te inspireren: een industrie van de toekomst. Die toekomst kan niet anders dan duurzaam en competitief zijn, en internationaal georiënteerd. Het Transformatie-, Innovatie- en Acceleratiefonds (TINA-fonds) heeft al 200 miljoen euro gekregen. We zullen voort werken in consortia van ondernemingen, investeerders, kennisinstellingen en onderzoeks- en technologiepartners. We zullen er samen met de Europese Investeringsbank voor zorgen dat dit bedrag van 200 miljoen euro minstens nog zal verdubbelen. We leggen voort de laatste hand aan een groenboek, dat we zo snel mogelijk aan u zullen voorstellen.

We investeren prioritair in de witte en de groene economie. Het internationale project Flanders' Care is nu echt van start gegaan. Het moet leiden tot betere zorg voor u en mij. Flanders' Care brengt ondernemers, wetenschappers en zorgverstrekkers samen om de juiste innovatie te introduceren in de zorg. Het mag duidelijk zijn dat wij met Flanders' Care de ambitie hebben om in Europa een voortrekkersrol te spelen.

We investeren ook in een groene economie. Dat betekent dat we duurzamer moeten leven, dat we in eerste instantie bewuster moeten nadenken over energie. We zullen binnenkort het Vlaams Energiebedrijf oprichten. Dat energiebedrijf zal in belangrijke mate bijdragen tot een vergroening van de energiemarkt. We doen dat door fors te investeren in energiebesparing en in energie-efficiëntie. Daarnaast investeren we in de productie van duurzame én hernieuwbare energie. We ontwikkelen energie-expertise en bieden nieuwe energiediensten aan. Zo krijgt het bedrijfsleven een extra stimulans, moedigen we de creatie van groene banen aan en verminderen we onze afhankelijkheid qua energiebevoorrading.

Duurzaam energiegebruik is een opdracht voor ons allemaal, voor de bedrijven en voor de gezinnen. De Vlaamse Regering schept de voorwaarden. We zorgen ervoor dat de energienormen voor nieuwbouw leiden tot beduidend meer energiebesparing en -zuinigheid. We sturen ook aan op energiebesparende ingrepen in bestaande woningen.

We vechten ook tegen de energiearmoede en laten gezinnen niet in de kou staan, ook niet deze winter.

Voorzitter, dames en heren, een beleid van duurzaamheid slaat ook op het afval- en materialenbeheer. Daarom werken we aan een duurzaam Materialendecreet en een Vlaams Mestactieplan 2011-2014. Ook een vereenvoudiging van de MER-regelgeving en van de milieuvergunningen levert niet alleen een betere bescherming van het milieu op, maar dat zorgt er ook voor dat een en ander sneller kan worden beslist. Het komende biodiversiteitsjaar zal ervoor zorgen dat we de instandhoudingsdoelstellingen voor de Habitatrichtlijngebieden verder zullen opmaken.

Dames en heren, keuzes maken hebben wij als Vlaamse Regering vertaald in meer welvaart en meer welzijn. Het heeft meer en een sterker ondernemerschap opgeleverd. We trekken zo veel mogelijk veelbelovende, jonge starters aan, ook in de land- en tuinbouwsector, en we geven impulsen aan ondernemerschap, ook door vrouwen, allochtonen en andere kansengroepen.

We stimuleren onze bedrijven, onze hardwerkende ondernemers, in elke fase van hun onderneming. We geven 170 ambitieuze bedrijven de mogelijkheid een gazellesprong te maken naar internationale doorgroei door ze intensief te laten coachen. Dat, beste collega's, is helpen met het reële uitzicht op meer economische groei.

Economische groei veronderstelt een stabiele arbeidsmarkt. Het werkgelegenheidsplan ambieert een maximaal behoud van de jobs die er zijn en creatie van duurzame tewerkstelling, intensieve opmaatbegeleiding voor werkzoekenden en meer vorming en opleiding voor werknemers en werkzoekenden.

Een aandachtspunt zijn zeker de 50-plussers op de arbeidsmarkt. Hun tewerkstellingsgraad in Vlaanderen ligt lager dan het Europese gemiddelde. Dat, beste collega's, is niet goed.

Met opleiding en vorming en een actief activeringsbeleid op maat van werkzoekenden en werkgevers, zoals afgesproken in het Pact 2020, willen we dat het tij wordt gekeerd. Ook ten aanzien van die kansengroepen waarvoor Vlaanderen niet goed scoort, willen we inspanningen leveren om hun betere kansen te bieden op een job.

Dames en heren, beste collega's, talent is wat ons, Vlaanderen, onderscheidt. Talent is onze ultieme troef. Daarom voeren we de hervorming van het hoger onderwijs door en maken we er voor de periode 2012-2025 geld voor vrij. Ons werk begint in de kleuter- en lagere school waar we voor de opdracht staan te zorgen voor voldoende capaciteit om de demografische groei op te vangen. Ook hier moeten we ervoor zorgen dat taalachterstand wordt weggewerkt.

Onze talenten zijn onze toekomst. Het is onze verdomde plicht om ervoor te zorgen dat de jonge mensen met talent van vandaag, morgen het verschil kunnen maken in de boeiende, weze het woelige, internationale omgeving.

De aanzet tot de hervorming van het secundair onderwijs is intussen gegeven. We moeten ons jong Vlaams talent op Europees topniveau brengen. Het aantal jongeren dat zonder diploma de school verlaat, moet worden gehalveerd. Meer jongeren moeten met sterkere vaardigheden het secundair onderwijs verlaten.

Dat moet uiteraard gebeuren zonder in te boeten op de kwaliteit van ons onderwijs. De leerkrachten blijven de spil om die ambities te realiseren. We zetten een dialoog op met de koepels, het gemeenschapsonderwijs en de vakorganisaties om te komen tot een aantrekkelijk beroep waar we voldoende en excellente mensen voor kunnen aantrekken.

Keuzes maken betekent ook: kiezen voor een slagkrachtige overheid. Dat wil onder andere zeggen: afgeslankte vergunningstrajecten. Er is inderdaad, beste collega's, nog te veel regelneverij. Mensen verliezen onnodige tijd met vergunningen en procedures. We zien dat in, en we gaan er effectief iets aan doen. Bijvoorbeeld: voor een groot aantal eenvoudige bouwwerken zal een melding bij de gemeente voortaan volstaan. Dat is al beslist. Bijvoorbeeld: de introductie van een digitale bouwaanvraag. Dat zijn allemaal beslissingen die reeds zijn genomen, maar dat betekent niet dat we er zijn.

Een slagkrachtige overheid betekent minder planlast en een snellere vooruitgang van de procedures. Het betekent administratieve vereenvoudiging en goede regelgeving. Het betekent dat het college van ambtenaren-generaal een meerjarenprogramma 'Slagkrachtige overheid' uitvoert en dus beter doet met minder.

Een slagkrachtige overheid is geen set van efficiëntieprojecten, maar ook een cultuurverandering die op gang moet worden gebracht. Dit moet resultaten geven van op de vloer tot aan de top. Concreet zal zich dit bijvoorbeeld vertalen in de gewijzigde rol van de ambtenaren: meer faciliterend, ondersteunend en klantgericht. Het kader is er nu, en de dialoog die de Vlaamse Regering via de administratie voert, zal daar dit politiek werkjaar concreet vorm aan geven waardoor die cultuurverandering effectief verder wordt doorgezet.

Ik beland zo bij de interne staatshervorming. De gemeenten zijn de basis van onze samenleving. We ontdoen hen van bijkomstige verplichtingen, zodat ze meer tijd en oog hebben voor hun eigen, aangepast, lokaal beleid, heel dicht bij de mensen. De provinciebesturen leggen de focus op grondgebonden bevoegdheden, en ook als Vlaamse overheid kijken we in eigen boezem. Dit moet leiden tot minder bestuursniveaus die tussenkomen in eenzelfde proces.

Op 23 juli heeft de Vlaamse Regering het groenboek Interne Staatshervorming goedgekeurd. Met de voorstellen in het groenboek gaan wij nu het overleg aan met de gemeenten en de provincies.

Ik ben ervan overtuigd dat ook het Vlaams Parlement in dit debat een heel belangrijke rol zal spelen, zoals dat gebeurde in de voorbije maanden. Samen moeten we komen tot een evenwichtig witboek.

Ik ben ervan overtuigd dat goede afspraken een voorwaarde zijn om dit proces te doen slagen. Ook daarvoor zal veel moed aanwezig moeten zijn. We moeten het bestuur van Vlaanderen durven te herdenken, onszelf confronteren met wat beter, sneller en doeltreffender kan.

Dicht bij de mensen staan, dames en heren, betekent dat wij oog hebben voor hun geluk. Wij willen dat de Vlaamse samenleving zeker ook een warme samenleving is. Mensen die het om welke reden dan ook moeilijk hebben in onze samenleving, laten we niet in de steek.

Iedereen heeft recht op een dak boven zijn hoofd. De sociale woningbouw is in volle opmars. Tegen 2020 moeten er 64.000 extra sociale woningen bijkomen. We vereenvoudigen en versnellen daarvoor de procedures en vertalen het in jaarlijkse doelstellingen. We zetten ook in op zorg. In de besparingen sparen we hen, integendeel,

we financieren net méér zorg. Er is een uitbreidingsbeleid in de kinderopvang en voor personen met een handicap.

In het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, bestrijden en voorkomen we armoede en sociale uitsluiting met een Vlaams actieplan dat 194 acties omvat. Elke minister maakt hiervan een prioriteit in zijn eigen beleidsdomeinen. Dat gebeurt in nauw contact met alle Vlaamse actoren: verenigingen waar armen het woord nemen, academici, het werkveld, de lokale besturen, sociale partners en zovele anderen. Tevens zullen we ervoor zorgen dat de sociale rechten waar mogelijk automatisch worden toegekend. Zorg staat niet buiten de samenleving. Het is mee een engagement van de samenleving. Daarom steunt de Vlaamse Regering de mantelzorgers en het schitterende werk van de talrijke vrijwilligers in Vlaanderen.

Vlaanderen is een warme en open deelstaat. We helpen mensen om zich te integreren. Elk jaar volgen meer mensen inburgeringcursussen en leren ze Nederlands. Taal is het belangrijkste instrument van integratie. Een kwaliteitsvol en behoeftedekkend aanbod Nederlands is daarom een absolute prioriteit van deze regering. De Nederlandse taal verbindt ons allemaal. De vernieuwing van het cultureel samenwerkingsverband met Nederland moet deze gedachte onderstrepen. Ook op het internationale vlak blijft Vlaanderen solidair en willen we onze verantwoordelijkheid als lid van de internationale gemeenschap ten volle opnemen.

Dames en heren, voorzitter, de crisis heeft onomstotelijk aangetoond dat de copernicaanse omwenteling er nu moet komen. Om onze verantwoordelijkheid te kunnen opnemen, hebben we meer bevoegdheden nodig. Een deelstaat die verantwoordelijk is voor zijn uitgaven en zijn inkomsten kan een beleid voeren dat uitgaat van zijn eigenheid en heeft meer kansen op vooruitgang. En we hebben een leidraad voor de omwenteling: de Vlaamse Octopusnota die opgenomen is in het Vlaams regeerakkoord en voortbouwt op de resoluties van het Vlaams Parlement van 1999.

Ik heb die als minister-president op 22 juni aan de toenmalige informateur bezorgd, met een duidelijke boodschap. De Octopusnota ligt op tafel. De federale voorstellen zullen daaraan getoetst worden.

Ik vraag u, beste collega's: heeft Vlaanderen zijn bijdrage geleverd aan de saneringsoperatie van dit land? Heeft Vlaanderen dat dit jaar gedaan? Ook in 2011 zal Vlaanderen dat doen. Sinds het aantreden van de huidige regeringsploeg hebben we voor 2 miljard euro inspanningen geleverd om versneld een begroting in evenwicht te hebben. Zo hebben we ruimte gecreëerd om de Europese doelstellingen vlotter te bereiken. In de periode 2004-2009 hebben we daarenboven 1,7 miljard euro beter gedaan dan afgesproken. Ook deze betere prestaties hebben België toegelaten betere cijfers in de EU te presenteren. Voor de jaren na 2011 hebben we een afspraak gemaakt: geen tekorten, maar ook geen overschotten.

Wat we vragen is: geef ons de slagkracht, de instrumenten en de bevoegdheden om onze Vlaamse welvaart en het welzijn in onze samenleving te vergroten. Dat is een zeer eenvoudige, maar duidelijke vraag. Vlaanderen heeft nood aan een federale regering die deze roep positief beantwoordt. Dit is een pleidooi voor een win-winsituatie, voor een aangepast beleid dat rekening houdt met de troeven en de uitdagingen van elke regio. Het is een pleidooi om doelgericht te kunnen besturen, om sneller te kunnen reageren en om te kunnen anticiperen.

Responsabilisering zalft aan twee kanten. Als de beslissingskracht naar de deelstaten verhuist, zal er ook meer samenwerking komen van onderuit, gebaseerd op wederzijds belang en gelijkheid. En voor alle duidelijkheid: we behouden onze band met Brussel, onze hoofdstad, de hoofdstad van Vlaanderen. Uiteraard, natuurlijk, evident en

zeer vanzelfsprekend. Er is geen ruimte om dat te contesteren. Brussel is, met zijn hoofdstedelijke, Europese en internationale status, geen gewest als een ander. Vlaanderen wil en zal Brussel niet lossen en zal er ten volle zijn eigen bevoegdheden en beleid blijven ontplooien.

Voorzitter, dames en heren, collega's, ik pleit ervoor dat de Vlaamse overheid een nieuwe relatie aangaat met de burger. Ik doe een oproep aan dit parlement en aan de parlementsvoorzitter in het bijzonder, om hiervoor een duidelijk kader uit te tekenen en dit te bekrachtigen met een nieuw handvest voor Vlaanderen, dat de voor Vlaanderen essentiële grondrechten, vrijheden en democratische beginselen bevat en consolideert. Dit handvest kan op termijn uitgroeien tot een grondwet voor de deelstaat Vlaanderen. Het handvest dat ik voor ogen heb, vertrekt van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, en van de Belgische Grondwet. Vlaanderen zal de eerste deelstaat zijn die uitdrukkelijk het Europees Handvest als referentiekader erkent en opneemt in zijn beleidskader.

Dit nieuwe handvest moet een kader bieden voor de copernicaanse omwenteling. In het handvest zeggen we waar Vlaanderen voor staat, nu en in de toekomst. Het is belangrijk dat we samen een basisdocument opstellen, en dat regering en parlement zich gezamenlijk engageren ten aanzien van iedereen in Vlaanderen.

Vlaanderen is en moet een sociale en open samenleving zijn, een samenleving waar iedereen zich volwaardig kan ontplooien en integreren. Dit is ook een samenleving waar mensen weten wat ze van de Vlaamse overheid mogen en kunnen verwachten, maar ook wat de overheid van hen mag verwachten. Zonder valse verwachtingen te scheppen, willen we de mensen zekerheden geven. Zij kunnen op Vlaanderen rekenen. Vlaanderen is warm, Vlaanderen is gastvrij.

Collega's, het afgelopen jaar hebben we met onze aanpak de kansen op een hoger bruto nationaal geluk verhoogd. We hebben de fundamenteën gelegd voor een dynamisch, coherent en krachtig beleid, voor een aangename samenleving waar mensen gelukkig kunnen zijn. De federale regeringsonderhandelingen zullen mee bepalend zijn voor de koers die Vlaanderen zal kunnen varen. Maar in ieder geval gaan we daar niet lijdzaam op wachten.

Vlaanderen in Actie is de baken voor meer welvaart en meer welzijn. Het welslagen van dit plan hangt uiteraard af van de wil tot samenwerking, van ieders inzet en engagement, van ieders welwillendheid om moed te tonen en de juiste keuzes te maken. We doen dit in goede samenspraak met het Vlaams Parlement, zoals we dat in het verleden altijd hebben gedaan.

Sta me toe te eindigen met een citaat van een groot auteur, namelijk Hemingway: "Moed is de elegantie in de vuurlinie." Ik ga ervan uit dat politieke moed de elegantie is in de politieke vuurlinie. Ik vraag u dan ook om in te stemmen met deze Septemberverklaring.

Kris PEETERS